

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomtatásban Kézdi-Vásárhelyt, hova úgy a lap beltartalmi részét illeti közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyitási cikkek stb. i. tézendők.

Nyitási cikkek soronként 10 kr-ért közölhetnek.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábas garmond-sorért vagy annak térfogatáért 4 krajczár. Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számíttatnak. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár helyegdíj fizetendő.

Előfizetési felhívás.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatók.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralekban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadóhivatala.

Iparkamaránk akeziója a székely vasutak érdekében.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara mely alig három évi fennállása alatt oly áldásos tevékenységet fejtett ki a székelység bajainak orvoslására s oly sok jelét adta életrevalóságának, a következő feliratot intézte a kereskedelemügyi miniszterhez a székelyföldi vasutak mielőbbi tervszerű kiépítése érdekében:

A Székelyföld gazdasági elmaradásának s a székely nép küzdelmes helyzetének egyik főoka — mint azt a tisztelettel alulírt kamara ismételt, különösen pedig az 1891-ik év közgazdasági viszonyairól szóló jelentésében kifejezni bátor volt — a közlekedési viszonyok kezdetleges állapotában rejlik. A múlt évtizedek mostoha gazdasági politikája a kamara területét képező Székelyföldet elzárta a világforgalomtól, mesterséges módon elterelve e vidékről a fő vasutvonalakat, melyeknek természetes ut-iránya a székelységen vezet vala keresztül. A magyar államvasuti há-

lőzatnak budapest-predeáli fővonala ugyanis, mely a magyar keleti forgalomnak egyik főmedrét s az erdélyrészi vasuthálózatnak a gerinczét képezi, Apahidától délre kanyarodva s Tövisnél éles szög alatt megtörve, messze elkerüli a székely vármegyékét s csakis délnyugati határán — ahol Ágostonfalváig viszszakanyarodik — érinti, rövid szakaszon, kamaránk területét. Oly jelentékenyebb vasutvonal pedig, mely akár az országos, akár csak a helyi forgalom szempontjából nagyobb jelentőséggel bírna, egy irányban sem szeli keresztül a Székelyföldet. S egész a legutolsó évekig mindössze egy kis szárnyvonal ágazott be kamaránk területére: a kocsárd-marosvásárhelyi, illetőleg ennek folytatásaként 1885. óta a marosvásárhely-szászrégeni, mely vonal azonban szintén éles szög alatt tér el a Apahidán át Kolozsvár és Budapest felé tartó természetes s a forgalmi érdekek által előírt ut-iránytól, mi annak közgazdasági becsét jelentékenyen leszallítja.

Az utolsó évek áldásos gazdasági politikája azonban végre a Székelyföld mostoha közlekedési viszonyaira is kiterjesztvén figyelmét, e téren már is némi javulást idézett elő, a mennyiben 1888-ban elkészült a héjjasfalvaszékelyudvarhelyi, 1891-ben pedig a brassóháromszéki helyi érdekű vasut.

Teljesen méltányolja a kamara azokat a szolgálatokat, melyeket e szárnyvonalak az illető vidékek gazdasági érdekeinek eddigéig is tettek; meggyőződése szerint azonban a gazdasági bajok, melyekkel a székely nép évtizedek óta küzdeni kénytelen, sokkal mélyebben gyökereznek, semhogy azok orvoslására e kisebb jelentőségű vaspályák lényegesebb befolyást gyakorolhatnának és pedig annival kevésbé, minthogy azok nem épültek mindig ez országrész gazdasági érdekeinek teljesen megfelelő irányban. E bajok sikeres orvoslását csak attól reméli a tisztelettel alul-

írt kamara, ha az egész Székelyföld, nemzetközi vagy legalább országos jelentőségű fővonalak s az ezekhez csatlakozó helyi érdekű vasutak hálózatának a segítségével jelenlegi félreeső helyzetéből kiemeltetvén, az ujkori világforgalom hatalmas versenyében cselekvő részt vehet. Csak így remélhető a kamara területén található természeti kincsek teljes értékesítése, a gyáripar meghonosodása, a mezőgazdaság belterjes irányu fejlődése, a városok fölvirágzása, a jólét emelkedése s mindezek eredményeül a népesség kivándorlásának csökkenése, megszűnése.

E fontos célokat szem előtt tartva, a kamara már említett első évi jelentésében vázlatosan érinteni bátor volt ama vasutvonalak hálózatát, melyeknek egységes terv szerint való kiépítése, a Székelyföld gazdasági fejlődése érdekében, mindennek fölött ohajlandó. Így első sorban kívánatosnak jelezte a kamara, hogy a Budapestről — Kolozsváron és Brassón át — Bukarestbe vezető nemzetközi vonalnak Apahida és Héjjasfalva közé eső szakaszát az állam oly módon építse át, hogy a fővonal Apahidától Maros-Vásárhelynek tartson s innen, e sokkal rövidebb irányban vitessék Héjjasfalvának; mi által nemcsak az ut rövidül meg jelentékenyen Brassótól Budapestig, hanem az Apahida és Tövis közt létező kedvezőtlen talajviszonyok káros hatása is kevésbé lesz érezhető. Hasonlóképpen kívánatosnak jelezte a kamara, hogy lehetőleg az állam létesítse a gyimesi, esetleg a sósmezői (ojtozi) szoroson át a néhai Baross Gábor kereskedelemügyi miniszter ur által is érintett újabb vasuti csatlakozást a romániai hálózattal. S ezt oly módon véli a kamara, hogy az első vonal folytatását képezhetné az Apahidától Maros-Vásárhelyig kiépítendő állami vaspályának, az utóbbit pedig esetleg Ágostonfalvánál ágazhatnák ki a magyar államvasutak fővonalából. E vasutvona-

A „Székelyföld“ tárczája.

Az ócska kastély lakói.

— Elbeszélés. —

Irta: Hevessi Jenő.

VII.

Az ócska kastély nagy tölgyfakapuja erősen becsapódott. Az éjnek idején kilökött ifjú hosszan elterült a csuszós sárban. Ott maradt sokáig fekve. Végre nagynehezen feltápáskodott a földről.

Reszkető kezeivel végig simította forró homlokát. Égető fájdalmat érzett fején, melyet estében egy kiálló vas-csővekebe ütött. A sárral kevert vér lecsurgott sápadt arcán . . .

Gondolkodni kezdett a történet felett. Azt hitte, álom, csalogó álom volt az egész szomorú történet, melyből csak fel kell ébrednie, hogy annak ellenkezőjéről meggyőződjék.

— Bam . . .

Megrezsent. Éjfél kongott az elátkozott kastély tornyában a repedt bangu óra ütője. Borzadva tekintett maga körül. Ott látta magát annak ka-

puja előtt sártól piszkos darócruhában, véres arccsal, kábultan.

Az arczába csapdosó hűs esőcseppek végre teljesen magához térítették a tántorgó ifjút, hogy tudatára ébredjen annak, mikép való, szomorú való és nem gonosz álom volt az, amelyet néhány pillanat alatt átél, átszenvedett . . .

Egész élettörténete elvonult e perczen szemei előtt. Mint egy nyitott könyv állott az előtte. Csak bele kellett pillantani, hogy megismerje a valót, saját szerencsétlenségét, boldogtalanságát.

Hogyan élhessen tovább? — ebben összpontosult minden gondolata.

Könnyelműsége lesodorta arról a magaslatról, amelyre néhány évvel ezelőtt atyja révén feljutott.

Tisztelet, becsülte addig mindenki. Apja szerette . . . nem, bálványozta. Most látta őt, köztüvi atyját, aki kitagadta gyermekét. Látta ismét, hogy aztán örökre elveszítse.

Nincs neki már senkije e nagy világon, ahova mehetne, ahol nyugalomra hajthatná gondtelt fejét. Kitaszított, megvetett pária lett belőle, kitől félve húzódik vissza mindenki. Előle, akit mindenhol szívesen láttak!

A vihar erősen sürölytött a sudar fák ágai között. Az ódon, roskadozó kastély tornyán levő szélkakas rémesen csikorgott, mintha az alatta

levő elkárhozott lelkek sirnának, jajgatnának a lejtőre lépett ifjú felett.

Borzadva rohant el a kísérteties helyről. Menekülni akart a sikoltozó szellemek elől, szökni az ismerős világból, lappangva körülbujdosni az egész földet, míg oda ér, ahova nem hatott még el szerencsétlen esetének a híre.

De nem! Kár volna oly messzire fáradnia. Tudja még egy másik helyet is, egészen a közelben, egy sokkal nyugodalmasabbat, ahol nem kell az emberek előtt szégyenkezve lesütni szemeit, ahol nem kell tartani a lelkiismeret furdalásaitól.

Oda megy, ahová az emberiség kitaszított, kétségbeesett lényei menekülnek, ahol nem kérdezik tőle, hogy ki voltál, honnan jössz, mit cselekedtél, hogy ide kellett jutnod?

. . . Néhány perc múlva ott volt a víz partján. Lerogyott a zajgó, tornyosuló hullámok mellett és arczát a hűs fövénybe rejtette.

Imádkozott.

— Nem panaszkodom előtted, én Istenem. Bünyös vagyok. Hadd bűnhődjem én meg azért, hogy egy drága lény boldogságát örökre elraboltam. Tedd őt boldoggá. Add, hogy feledje el a történeteket. Én vétkeztem, én is akarok azért megsemmisülni. Végy magadhoz, hatalmas Teremtőm! . . .

Reszketve hajolt le a ringó hullámok fölé és megcsókolta. Majd a vihar harsogó drámáján is

lak tennék — a kamara jelentése szerint — egyedül lehetővé, hogy a Székelyföld félre- esőbb pontjai is, mint Gyergyó-Szentmiklós, Csik-Szereda stb. helyi érdekű szárnyvonalakkal hozzáférhetőkké legyenek. Ugyaníly szempontból kívánatosnak jelezte a kamara a marosvásárhely-szászrégeni vonalnak Borszéken át való folytatását a tölgyesi szorosig s azon át esetleg egy újabb csatlakozás létesítését a román vasuti hálózattal, mi által összeköttetést nyernénk Moldva fővárosával: Jassyval, és Déloroszország legnevezetesebb kikötőjével: Odesszával.

Midőn a kamara e kétségkívül hosszabb időt igénylő vasúthálózat tervezetét ekként körülvalonozni bátor volt, tette ezt abban a meggyőződésben, hogy annak létesítését nem pusztán a Székelyföld helyi érdekei, hanem magasabb nemzeti, tehát állami érdekek is sürgetik. Annál nagyobb örömmel hallotta a tisztelettel alulírt kamara Nagyméltóságodnak ismételten tett ama nagybecsű kijelentését, hogy a székelység gazdasági helyzetének javítása a magasabb nemzeti és állami feladatok körébe tartozik. S különösen örömmel értesült a kamara arról, hogy Nagyméltóságod a legsürgősebben elkészítendő, habár csak helyi érdekű székelyföldi vasutak hálózatának megállapítása céljából ez évi július hó 11-ére Budapesten érkekezletre volt egyes összehívni a székely vármegyék fő- és alispánjait, valamint a székely vasutak egyes érdekelteit.

Mínthogy azonban a tisztelettel alulírt kamara — legnagyobb sajnálatára — ez értekezleten képviselve nem volt, de mínthogy másfelől igen fontosnak tartja, hogy a székelyföldi vasúthálózat akként építtessék ki, amint azt a kamara területét képező Székelyföld ipari, kereskedelmi és általános gazdasági érdekei kívánják — nem mulaszthatja el a kamara, hogy e kérdésben a saját nézeteit Nagyméltóságod előtt egész bizalommal kifejtse s javaslatait tartózkodás nélkül előterjeszse. S teszi ezt annál nagyobb bátorsággal, mert meg van győződve arról, hogy Nagyméltóságod a Székelyföld gazdasági érdekeit a legmelegebben szíven viseli s a tisztelettel alulírt kamarának ez érdekek előmozdítását célzó javaslatait mindenkor nagybecsű jóindulatára kegyes méltatni.

(Folytatása következik.)

keresztül ható rémséges kiáltással ugrott a hűs hullámok közé.

Néhány pillanat múlva újra hangzott a rémes vészkiáltás, de már rövidebben, halkabban, végre egészen elcsendesült.

A víz néhány óriási gyűrűt vetett ott, ahol áldozatát elnyelte, aztán semmi sem mutatja a történet. Csak a vihar borzasztó danája hallatszott még a koromsötét éjszakában.

*

Két hónap múlva egy darócruhába öltözött és már erősen feloszlásnak indult férfi holttestét fogták ki a környéken halászó emberek.

— Régóta lehet már szegény a vízben, mert arczát már lehetetlen felismerni — mondá az öregebb.

— Hjah, a víz nagy bűvész. Gyorsan elváltoztatja az ember ábrázatát — mondá a másik.

A hatóságok is soká tanakodtak, kérdezősködtek mindenfelé a hulla kiléte felől, de senki sem tudta őket a helyes nyomra vezetni.

Nem ismerte senki a szegény halottat.

Eltemették a kétségbeesettek, az életet maguktól eldobó szerencsétlen névtelenek közé, ahol nyugalomuk semmi és senki sem háborítja többé.

És aztán senki sem tudta, hogy ki volt az a halott.

... Én tudom.

(Vége.)

Az elkeresztelési ügy befejezése czim alatt a „M. U.” a következőket írja: „Mint értesülünk, a legközelebbi minisztertanácsban, mely ő Felsége elnökölte alatt tartatott, az elkeresztelési ügy az állam részéről végleges befejezést nyert. Ugyanis mindenekelőtt a kormány programja e kérdésben érvényesülést nyer azáltal, hogy első sorban törvényuyl behozatnak a polgári anyakönyvek, egyelőre azonban csak a egyes házasságokból származó gyermekek anyakönyvelésére. Ezután következik a polgári házasság behozatala és pedig a kötelező, melylyel egyidejűleg általánosítottatni fog a polgári anyakönyvelés. Végül, hogy a polgári anyakönyvekbe minden felekezet befoglaltatható legyen, egyidejűleg a zsidó vallás is regisztráltatni fog.”

A delegációk intézményéről.

A külpolitika vezetésében a koronkénti megszakítás folytonos lehetősége mindenkor a parlamentáris kormányforma leggyöngébb pontjának tartatott, a mely kormányforma mellett az egymással szemben álló politikai pártok rend szerint felváltják egymást az állam kormányzásában. A pártok váltogazdasága mellett ugyanis a miniszterek mindig belpolitikai kérdések által vesztik el vagy nyerik meg a többség bizalmát, mely kérdések az ország pénzügyeivel, a parlament, a municipális közigazgatás vagy a kereskedelmi politika reformjaival függnek össze. Csak rendkívül ritka esetekben volt a külügyminiszter az, a ki a kabinet bukását előidézte, de neki még akkor is, ha reszortjának vezetése a többség teljes bizalmát bírta, le kelle tennie tárcáját miniszter-társaival együtt, ha ezek valamely belügyi kérdésben nem bírták többé a többség bizalmát, az ellenzék által leszavaztatnak s aztán az ellenkező párt államférfiainak kelle helyeiket átengedniök.

Az állam érdekei az idegen hatalmakkal szemben természetesen nem változnak a miniszterek változásával és a belső válságok csak csekély mértékben érintik a külpolitikát; a miniszter személyes rokonszenvei és ellenszenvei azonban mégie befolyással bírnak a külhatalmakkal való tárgyalásokra, a melyeknél a parlamentárismus nincs úgy kifejlődve, mint Angliában. Egyetlen hatalom sem számhatná rá tehát magát, hogy szöveget kössön oly kormányhatalmát, a mely már talán rövid idő alatt kiejti kezéből a hatalmat és a mérvadó személyek lehetséges változása folytán minden bizalmas közeledést megnehezít. Ez a parlamentárismus gyengéje.

Deák és Andrássy állam bölcsessége azonban talált segélyt a parlamentárismus eme jelentékeny hátránya számára a közös miniszterek intézménye által, a kik az osztrák-magyar nagyhatalom méltóságát és érdekeit a Budapesten vagy Bécsben kitörhető kabinetváltságtól függetlenül állandóan képviselik s emellett mégie parlamentáris felelősséggel tartoznak a delegációknak. Ennélfogva a delegációk tényleg gyakorolják az ellenőrzés jogát, a közös miniszterek a bizottságok által érintkezésben maradnak a parlamenttel és a reichsrath-al, alkalmuk van politikájukat indokolni, és a delegációk tárgyalásaiból megismeri tanulják Magyarország és Ausztria nézeteit, kívánatait és panaszait, a nélkül, hogy a pártszenvédek a tárgyalásokat megakaszthatnák vagy csak zavarhatnák, mert a delegációk ülései soha sem lehetnek viharos agitációk színhelyévé. A delegációk intézménye biztosítja az osztrák-magyar nagyhatalom külpolitikájának folytonosságot és megőrvi a korona jogait ép úgy, mint a magyar nemzet és Ausztria népei szabadságának érdekeit.

Az ép most ülésező delegációknál ismét fényesen bevált ennek a nem valami nagyon népszerű intézménynek az életképessége és az állambölcsesség, a mely azt kezdeményezte. Az osztrák delegációban először láttuk a haragos ifjú cseh elemet, a magyarban a szélsőbalt egy tag által képviselve, de még ezek a dualizmussal ellenséges elemek is alig találtak alkalmat komoly panaszra. Nem egy heves szót váltottak ugyan, de az ifju

mégie kénytelen volt elismerni, hogy Kállaynak szerencséje van, a szélsőbal közlönye pedig (Egyetértés) ezzel szemben Kálnoky szerencsését említette, midőn mind a kettőnek érdemeit kérdés tárgyává tették.

Szívesen tudomásul vesszük a tényt, hogy odaát is, itt is elismerik, hogy Ausztria-Magyarország közös ügyei szerencsés kezekre vannak bízva; hisz többet nem kívánhatunk. Különb mindenki tudja, hogy ezt a szerencsés vezetést államférfiaink bölcsességének kell köszönni, a kik értenek hozzá, a szerencsét kellőleg kihasználni Ausztria-Magyarország érdekében.

A külföld a legnagyobb érdeklődéssel kísérte a közös miniszterek nyilatkozatait és a tárgyalások folyamatából láthatta, melyik részen áll Magyarország rokonszenve a Balkán államaiban. E tekintetben nagyfontosságú volt Gyurkovits horvát delegátus hazafias beszéde, a mely ugy Moszkvában és Pétervárott, mint egész Európában megczáfolja azt a lábrakapott nézetet, hogy a szláv elem Oroszország védelmét és vezetését áhítja. Hogy az ilyen illúziók eloszlattattak, szintén a delegációk egyik érdeme.

Sz. N.

T a n ü g y.

A háromszék megyei tanítótestület választmányi gyűlése.

A „Háromszék megyei Tanítótestület” választmánya folyó hó 15-én délelőtt 9 órán kezdődőleg tartotta meg rendes gyűlését. A sepsiszentgyörgyi polgári főiskola egyik tágas tanterme megtelt a központi választmánynak teljes számban megjelent tagjaival. Élénk részt vett ezen megyei tanügyünk fejlesztését irányzó komoly tanácskozásban Háromszék megye kir. tanfelügyelője Dancs Bertalan ur is, ki jóakaró, de mindig szakszerű nézeteinek nyilvánításaival megszilárdította a jelenlevő tanítóknak azon őszinte rokonérzetet, bizalmat, melyet e megyében való rövid ittléte alatt is már kiérdemelt, megnyert.

A központi választmány tárgysorozatán a többek közt a nagyméltóságú m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek a megyei közigazgatáshoz intézett s onnan a megyei tanítótestületnek megküldött leirata tárgyalatott, melynek értelmében hajlandó a nagyméltóságú miniszter ur bizonyos évi segélyt rendelkezésre adni a háziipar-szerű kézügyesítő foglalkozások meghonosítására, csak utasítja a közigazgatási bizottságot, hogy a megyei tantestülettől, egy tervezetet kérjen be, hogy a megye területén levő mely iskolákban és mely háziiparágak honosíttatnak meg?

A választmány egy szűkebb körű bizottságot küldött ki, hogy a tanfelügyelőség és tanítótestületi elnökség közreműködésével egy teljes tervezetet készítsen, mely tervezetet miután a megyei tanítótestület közgyűlése is letárgyalta, a megyei közigazgatási bizottság utján a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz fog felterjeszteni. A tanítótestület elnöksége a napokban ez okból a vármegye mindenik tanítóját fel fogja szólítani nyilatkozatra, hogy hajlandó-e, s ha igen, mely háziiparszerű foglalkozást ohajtja meghonosítani a vezetése alatt álló népiskola felsőbb osztályaiban? Reméljük, hogy a tanítótestület ezen törekvése nem csak arról győz meg mindenkit, hogy a megye tanügye szakavatott, érdemes kezekre van bízva, de a székely háziipar egy biztos rugóját fogja képezni. És nem hiszszük, hogy Háromszék megyében akadjon oly iskola, mely fel ne fogja ezen újítás célját s ne siessen ezen specziálisan székely érdeket elősegíteni. Lám, lám; mikor az iparkamarák a háziipart terjesztő egyletek felállítását tervezik, ezen tanítótestület már a módokat megállapítását fejezi be!

Még nevezetes tárgya volt ezen gyűlésnek az Uzonban tartandó megyei tanítótestületi évi közgyűlés kitűzése és a tárgysorozat előkészítése.

Rövid idő alatt a közgyűlés teljes tárgysorozatát lesz alkalmunk közölni a t. olvasó közönséggel. Most csak annyit jelzünk előre is, hogy a gyűlés két napra fog kiterjedni: november 18. és 19-ére. A tantestület folyó ügyein kívül több ne-

vezetes szakelőadás is lesz. Így pld. Láng Mihály képezdei igazgató előadást tart ily címen: „A kisedővás jelene.” László Lukács igazgató-tan. „A gazdasági hitelszövetkezetek lényege és használata.” Végh Endre gimnáziumi tanár pedig „Az elemi irántanítás módszere” című paedagogiai értekezését olvassa fel.

18-án este Uzonban a tanítótestület estélyt rendez. Az estélyen a zagoni és kézdvasárhelyi tanítói dalkörök fognak énekelni. Mindezekről annak idején részletesen.

A tanítók a gyűlés tárgysorozatának letárgyalása után vidám társas ebédre jöttek össze, mely jó kedvben folyt az esti órák beálltáig. „Sz. N.”

Különfélek.

— **Halálozás.** Általános megdöbbenést keltett egy városunkban mint messze vidéken a hír, hogy Könczey Miklós kézdvasárhelyi birtokos, Háromszék megye törvényhatósági bizottságának tagja, folyó hó 20-án szívizélhűdés következtében Szővérdén hirtelen elhalt. A megboldogultban a székelység, a székelj ösnemesség egyik kiváló tagját veszítette el, kinek hirtelen halála a székelkörök rokonság és az elhunyt nagyszámú barátai között mély részvétet fog kelteni. A családi gyászjelentés így hangzik:

Tordavilmai Tollas Teréz, mint bánatos özvegy, maga és özvegy tordavilmai Tollas Károlyné született [patakfalvi Ferenczy Katalin, mint mostohaanyja, valamint a karathnai Könczey, kilyéni Székely, hatolykai Pota, ikalfalvi Dombi, esztelneki Szacsavay, csikmádfalvi Tamásy, altorjai br. Apor, ábrahámfalvi Ugron és altorjai Mihály nemes családok, mint közeli és távoli rokonok, nemkülönben a boldogultnak számos jó barátai és elvtársai nevében a szív legsajgóbb fájdalommal tudatja Karathnai Könczey Miklós kézdvasárhelyi birtokos, háromszék megyei bizottsági tagnak Szővérdén folyó hó 20-án szívizélhűdés következtében, életének 48-ik, boldog házasságának 23-ik évében, váratlanul bekövetkezett gyászos elhunytát. A szerető hű férj; a család és rokonság áldozatkész, gondos támasza; a tiszta jellem, a törhetlen becsületesség és gentlemen udvariasság ritka mintaképe; a megye és polgárság köztiszteltetésének tárgya; a székelj nép érdekeinek lelkes előmozdítója s pártfogója; a magyar nemzetnek — dicsőségében és gyászában — függetlenül gondolkodó tántoríthatatlan hű fia; a vallását rajongásig szerető, a nemzeti ügyért mindig lelkesülő jeles férfi — nincs többé! Csak áldott emléke fog már a szívekben élni, melyre vigasztaló fényt vet az egykori viszontlátás kegyeltes reménye. Hült tetemei Szővérdől hazaszállítván, folyó hó 23-án d. u. 2 órakor fognak a kézdvasárhelyi családi sirböltbe helyeztetni; lelkiért pedig az egésztele szent mise áldozat folyó hó 24-án délelőtt 10 órakor fog ugyanott a plebánia templomban az egek Őruak bemutatni. Az örök béke angyala lebegjen sirboltja felett s az örök világosság fényeskedjék neki! Kézd-Szent-Lélek, 1892. október 21.

— **Időjárás.** A kolerabacillusok megölő bűtje, az őszi hideg, beköszöntött. Jött egy néhány hatalmas szélvihar és sok eső. A hőmérséklet erősen leszállt. A hőmérő reggelenként 6 R°-ot mutat.

— **A kézdvasárhelyi őszi országos vásár,** mely 26-án veendi kezdetét, meg fog okvetlenül tartatni, ha csak időközben a Királyhágón innen kolera-estet nem fordul elő, mely esetben a vásár elmarad. A járványra való tekintettel a hatóság az egészségügyi bizottság véleménye alapján kimondotta, hogy kereskedők csak az erdélyi részekből bocsáttatnak be a vásárra.

— **Az új koronások a király előtt.** A király kedden külön kihallgatáson fogadta Wekerle pénzügyminisztert, a ki ez alkalommal mutatta be a királynak az első magyar huszkoronás aranyakat. A király nagyon megdicsérte az érmeket. A pénzverésben még e hét folyamán elkészülnek az első ötevenezer darab huszkoronás aranyban.

— **A kolera állásáról** a fővárosban e hó 20-ról a következő jelentés nyújt tájékoztatást: A balparti barak-kórházban tegnapi maradt 106 beteg, ma 24-et szállítottak be, tehát nyolccsal kevesebbet, mint a megelőző 24 órában.

— **Határszéli élet.** Sósmezőn egyik, tul a vámon Herzsában a másik doktor jár ki a Csernika határhídhöz és néznek egymással — farkasszemet. A nép pedig elnevezte őket kolerás doktoroknak. A határ el van zárva s átmenni Romániába nem

szabad senki emberfiának. A szőlőt szállító fuvarosoknak is meggyűlt a bajuk. Átmentek szekereikkel s megrakodtak rücsköl szőlővel, a miből itthon készül a móduvai piros bor. Amde ott rekedtek, mert egyik doktor sem akarta őket hazabocsátani. Ember és állat megrökönyödött, mikor fogytán volt már az eleség s kifogyott az apró pénz, mi nélkül még itthon is nehéz az élet, hát még Moldvában! Addig-addig kiabáltak keresztül a határon a kétségbeesett emberek, míg egy bolgyminiszteri távirat megkönyörült rajtuk s ők az édes baba földjére czók-mókostul átléphettek. Váltig is fogadkoztak most, hogy soha többet nem lépik át a határt! Hiu fogadkozás!

— **Baross szobra.** A szobor bizottságot legutóbbi ülésén Brázay Kálmán azzal a hírrel lepte meg, hogy Vaszary Kolos, Magyarország hercegeprímása, elfogadta a szobor védnökségét. A százas bizottságba legújabbán belépett Tisza Kálmán volt miniszterelnök is. Nagy lelkesedéssel fogadták a bizottság tagjai Jókai Mór felhívását is, melylyel a bizottság a nemzethez fordul. — A százas bizottság legutóbbi ülése után rögtön megalakult a rendező bizottság és a gyűjtésre vonatkozólag abban állapodott meg, hogy a kereskedelmi és iparkamarák saját területükön szervezik a társadalmi mozgalmat és ezzel kapcsolatosan a gyűjtést is városunkint, tagjaik útján és a vidéki hírlapok révén. Ők szőlítják föl adakozásra az ipartestületeket, kereskedelmi és ipartársulatokat és egyesületeket, a nagyiparosokat és nagykereskedőket. Ellenben a központi bizottság saját hatáskörében föl hívja az egyházi, politikai és törvénykezési hatóságokat, az állami és közgazdasági hivatalokat, a gazdasági egyesületeket, az ország nagybirtokosait, a fővárosi sajtót és Budapest közönségét, hogy a szobor javára gyűjtsenek.

— **Villamos kocsi Budapest.** Az elektromos erőnek egy újabb képviselője jelent meg a héten a főváros utcáin: a villamos kocsi. Egy három kerekű két üléses kocsi ez, melynek ülése alatt egy szekrényben van elhelyezve a villamos motor. A csinos alkotás, egyfogatu bérkocsizhoz hasonló kocsi a legnagyobb gyorsasággal haladt végig az utcákon s könnyen kerülte el a kocsikat, sőt a gyalogjárókat is. Az érdekes találmányt szerdán délután Gerliczy alpolgármester, a járványbizottság elnöke használta először, midőn a külteken járva, a járványbizottság határozatainak végrehajtását ellenőrizte.

— **A dohányjövődék eredménye 1891-ben.** A magyar dohányjövődék pénzügyi eredményei néhány éve óta, viszonyitva az előző évekhez, állandóan fejlődnek, s az eredmények ma már kétszázévek, A lefolyt évben a tiszta jövedelem már 27,296 800 forint volt, míg 1890-ben kerek 24,000,000 frt, mely eredményt a nyolczvanas évek eredményével, 45-47 százalékkal szembe állítva, a haladás jelentékeny.

— **A keleti marhavész.** Az Oroszország déli részein legújabbán nagy hevességgel fellépett keleti marhavész alkalmából a földmívelésügyi miniszter rendeletet intézett a Romániával határos vármegyék törvényhatóságaihoz és a román határon működő belépő állomásokhoz. E rendelet utasítást foglalt magában az iránt, hogy Oroszországgal szemben a keleti marhavész behurcolása elleni védekezés szempontjából mindennemű kerdőzők, továbbá használt istálló-eszközök és marhaszerszámok, viselt ruhák, lábbelik és rongyok tekintetében fennálló feltétlen behozatali és átviteli tilalom s egyéb állati nyestermények be- és átbocsátása tekintetében az előirt forgalmi korlátozások szigoron megtartassanak és a legmondasabb éberséggel örködni igyekezzenek a felett, hogy Románia felől szarvasmarhacsempészet ne történhessék.

— **Szabadalom repülőgépre.** Az Erdélyi Híradó jelenti, hogy a kereskedelmi miniszter Martin Lajos drnak, a kolozsvári egyetemen a felső matheiz tanárának, szabadalmat adott egy repülő gépre, melyet a feltaláló lebegő szárny-nak nevez.

— **A megfordított galler.** Rosszkedvű emberek, a kikk ráfér egy kis jóízű nevetés, halából határozottan szobrot emelhetnének annak a berlini fiatal gavallérnak, a ki a divathóbortok terén az utólrhetetlent kitalálta. Ez a találmány egy felálló rendkívül magas inggallér, mely azonban nem elől van nyitva, mint közönséges halandóké, hanem — hátul. Berlin utcáin már végig sétáltattak egy pár ilyen inggallért, de nagyon kevés embernek van elég erkölcsi bátorsága a viselésére.

Közgazdaság.

Érdekes verseny Torda-Aranyos-megyében, mely ugy a nagy közönséget, mint a szakértőket kiválóan fogja érdekelni. Több ismételt pályázati verseny után, melyekben szakértőileg megállapít

tattott, hogy czélszerűség és tartósság szempontjából a gummiszelepes fecskendők kizárásával csak a központi ajtószepes gépeket gyártó gyárosok vehetnek részt, belügyminiszteriumi határozat alapján végleges versenyre meghívták a Geittner és Rausch czég és Tarnóczy tűzoltószersz és a gépgyár részvénytársaság. Szeptember 17-én ment végbe ezen érdekes küzdelem. Jelen volt mint bizottsági elnök Rediger Béla alispán, Dulló János tűzoltó-főparancsnok, Persina Alfred megyei főmérnök, Tulogly a tordai bikatelep igazgatója; mint szakértők Csegery megyei első aljegyző, mint előadó Betegh Sándor, Szentpály Ignác és Papp főesperes urak, mint bizottsági tagok Medgyessy Lajos tűzoltó-parancsnok, számos tűzoltó és nagy érdeklődő közönség.

A behozott 16 gép közül minden gyáros 3 ön-maga által kiválasztott legjobb gépet állította az Aranyos partjára. A vizpróba eredménye: a Geittner és Rausch nagyközségi 100 mm. gépe adott 31 1/2, a Tarnóczy-társaságnak szinte 100 mm. gépe 34 1/2 méteres sugarat.

A kisközségi Geittner és Rausch 85 mm. gépe 29 méter és 70 centiméter sugarat, a Tarnóczy-gyár 85 mm. gépe 31 méter 50 centiméter sugarat.

Végre a targonczaik versenyénél a Geittner és Rausch czég 85 mm. gépe 31 1/2, a Tarnóczy-gyár szinte 85 mm. gépe 34 méter sugarat.

Ezen, eddig sohasem hallott eredmény folytán a Tarnóczy-gyár új szerkezetű targonczaja általános bámulat tárgyát képezte, mivel sugara szebb volt, mint a versenyre bocsátott összes nagy gépeké a Tarnóczy-féle nagy gép kivételével, mely az félméterrel, de csakis félméterrel, birta meghaladni.

Az elrendelt részletes összehasonlításnál kitűnt hogy a Tarnóczy gépeinek nemcsak tengelyei, kerékfajjai, medenczéi, nyomókarjai, valamint egész kiállítása erősebb, de még többféle olyan utasításokkal és javításokkal vannak ellátva, melyek a többi gyárosoknál eddig hiányoznak. Szakvélemény. Torda-Aranyosvármegye alispáni hivatala által felszólítván az 1892. szeptember hó 17-én Tarnóczy részvénytársulat és Geittner-Rausch között tartandó fecskendő-versenypróba testületileg mint szakértők megjelenni. Ezen felhívásnak eleget téve, a t. megyei bizottsággal egyetemben a megyeházánál bemutatott gépeket megtekintettük, melyek közül ugy a Geittner-Rausch által kiállított 7 fecskendő közül 3 drbot, valamint a Tarnóczy gépgyár részv. társulat által bemutatott 9 drb. fecskendőt közül is 3 drbot kiválasztottunk, melyek az Aranyos folyó partjára szállítottak és kipróbáltattak következő eredménnyel. Tarnóczy részv. társ. 4 kerekű, 100 mm. heugér átmérétű kocsifecskendője 34 1/2 méter távolságu sugarat adott. Geittner Rausch ugyanilyen fecskendője 31 1/2 méter. Tarnóczy gépgyár részv. társ. 4 kerekű 85 mm. heugér átmérétű falusi fecskendője 31 1/2 méter sugarat. Geittner-Rausch ugyanilyen fecskendője 29.7 m. Tarnóczy gépgyár részv. társ. 2 kerekű 85 mm. heugerbőségű targoncza fecskendője 34 méter sugarat. Geittner-Rausch ugyanilyen targoncza fecskendője 31 1/2 mtr. sugarat. Ennek megtörténte után a gépek kiállításuk tekintetében vétettek bírálat alá, mely alkalommal kitűnt, hogy a Tarnóczy gépgyár részv. társaság gépei egyes részeiben, mint egészében sokkal erősebben és szilárdabban vannak kiállítva, azonkívül a Tarnóczy-gépgyár fecskendői többféle újítást és javítást mutattak fel, melyek czélszerűségüknél fogva a t. bizottság által külön külön figyelembe vétettek. Mindezeket egybefoglalva a Tarnóczy-gépgyár részv. társaság fecskendői ugy működőképesség, mint szerkezet és anyag kiállítására nézve a Geittner-Rausch czég gépei fölött állanak, miért is a Tarnóczy tűzoltószersz-gyár gépeit határozottan jobbnak és előnyösebbeknek kellett nyilvánítani. Kelt Tordán, 1892. szeptember hó 18-án. Medgyesi Lajos, önk. tűzoltóparancsnok. Dulló János, tűzoltó-főparancsnok. Hornyák Miklós, szakaszvezető.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:

Dobay János.

Hirdetések.

Báli selyemszöveteket méteren-kint 55 krtól 9 frt 85 krig (mintegy 300 különböző árnyalat és színben) szállít egyes öltönyökre, vagy végekben is postabér- és vámmentesen **Henneberg G.** (cs. kir. udvari szállító) **selyemgyára Züriichben.** Minták postafordulóval küldetnek Svájcba czimzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó.

Egy a kereskedelmi téren is némi jártassággal bíró nőtlen, esetleg óvadékképes, szolid magaviseletű egyén lakás, ellátás és tisztességes fizetés mellett azonnal felvétetik Molnár J. műalmi üzletében Kézdi-Vásárhelyt.

Ajánlatok írásban vagy személyesen a fennirt céghez intézendők.

Kiállítás Páris 1889. Legnagyobb eredmény!

Aranyérem.

Próbáljatok és ítéldetek!

A valódi

TORD-TRIPPE

kiírt patkányt, egeret és vakondot a nélkül, hogy más háziállatnak kárt okozna. Ezen szer sem arsenikumot, sem strychnint, sem phosphort vagy más a hányást ingerlő szert nem tartalmaz és a háziállatoknak teljesen ártalmatlan.

Ára 1 csomagnak 50 kr. 2-4

A. Cousseau Traverse Gazzino Mar-seille, a francia és olasz államvasutak szállítója.

Főraktár Kézdi-Vásárhely és környékére nézve:

Kovács Ferencz gyógyszerésznél.

A magas kormány 82,502/II. 1888. sz. rende-
letével ajánlva!

Az 1891-iki aradi kiállításon rendezett nyilvános
fecskendő-versenyen az összes versenyzővel szem-
ben a legnagyobb 1-ső díjjal: állami ezüst érem
és díszoklevéllel kitüntette.

A nm. belügyminiszterium által szabályszerűleg előírt

TÜZOLTÓSZEREK

szab. központi szelepszáró kengyeles és más szerkezetű ércszelepes tüzi fecskendők, magyar egységes csavarral ellátva

mindennemű tömlők, teljes tűzoltói felszerelések, sisakok, sapkák, balták, övek,
kapcsok és mindennemű létrák,

mindenféle szivattyuk,

községek, tűzoltóságok, gazdaságok és gyárak részére, a legkitűnőbb minőségben, jótállás mellett,
jutányos áron kaphatók

TARNÓCZY tűzoltó-szer- és gépgyár-részvénytársaságnál
BUDAPESTEN.

Elvállal mindennemű ércöntvény készítését.

Gyár és iroda: külső váci-ut 1527. Mintatelep: váci-körut 78.

Bárminemű gépjavitások jutányosan eszközöltetnek.

Magyar királyi államvasutak.

Keleti vonal.

Menetrend.

Érvényes 1891. október hó 1-től.

PREDEAL—NAGY-VÁRAD.

Érvényes 1891. október hó 1-től.

Allo-mások	Vegyes vonat	Sze- mély- vonat	Gyors- vonat	Allo-mások	Vegyes vona-t	Sze- mély- vonat	Gyors- vonat
Predeal (vendéglő) (érk. (ind.)				Medgyes (ind.)	regg. 10.09	éjjel 12.53	
Brassó (vendéglő) (érk. (ind.)	regg. 4.20	este 7.23	d. u. 2.48	Kis-Kapus (vendéglő, elágazás N.-Szeben felé) (érk.)	" 10.31	" 12.53	
Botfalu "	" 4.48	" 7.47		" (ind.)	" 10.47	" 1.18	
Földvár "	" 5.07	" 8.03		Tövis (vend., elágazás Arad felé (érk.)	d. u. 12.28	" 2.49	
Mogyorós "	" 5.26	" 8.23		Nagy-Enyed (ind.)	" 1.08	" 3.47	este 8.07
Apácza "	" 5.42	" 8.37		Kocsárd (vendéglő, elágazás Maros-Vásárhely felé) (érk.)	" 1.35	" 4.07	
Köpecz "	" 6.02	" 8.57		Gyéres (elágazás Torda felé) (ind.)	" 2.21	" 4.40	" 8.50
Ágostonfalva "	" 6.09	" 9.04		" (ind.)	" 2.31	" 4.52	
Alsó-Rákos "	" 6.26	" 9.20		" (érk.)	" 3.08	" 5.20	
Homoród "	" 6.55	" 9.46		" (ind.)	" 3.18	" 5.26	
Kacza "	" 7.12	" 9.59		Kolozsvár (vendéglő) (érk.)	" 5.14	regg. 6.52	" 11.01
Bene "	" 7.32	" 10.20		" (ind.)	este 6.08	" 7.40	" 5.30
Erked "	" 7.52	" 10.36		Nagy-Várad (vendéglő) (érk.)	" 10.44	" 11.51	
Héjasfalva (elág. Udvarhely felé) " "	" 8.23	" 11.03		" (ind.)	" 11.04	" 12.09	" 2.18
Segesvár (vendéglő) (érk. (ind.)	" 8.46	" 11.19		Budapest (érk.)	regg. 6.35	" 8.40	regg. 7.30
	" 8.53	" 11.29					

Brassóból Bukarest felé a személyvonat indul d. u. 12.20 perczkor; gyorsvonat délután 2 óra 19 és reggel 5.15 perczkor.

Brassó—kézdivásárhelyi vasut.

Kézdi-Vásárhely	indul reggel 4.30	d. u. 1.10	d. u. 5.00	Brassó	indul reggel 5.20	regg. 8.50	d. u. 3.10
Imecsfalva "	" 4.47	" 1.37	" 5.17	Szász-Hermány "	" 5.39	" 9.09	" 3.29
Páva Zabola "	" 5.04	" 1.44	" 5.34	Prázmár "	" 6.01	" 9.31	" 3.53
Kovászna "	" 5.26	" 2.16	" 6.06	Kökös "	" 6.14	" 9.44	" 4.06
Barátos "	" 5.46	" 2.41	" 6.36	Uzon "	" 6.27	" 9.57	" 4.23
Nagy-Borosnyó "	" 6.01	" 2.56	" 6.51	Kilyén "	" 6.42	" 10.12	" 4.38
Eresztvény "	" 6.18	" 3.13	" 7.08	Sepsi-Szentgyörgy "	" 7.04	" 10.32	" 5.03
Sepsi-Szentgyörgy "	" 6.53	" 3.53	" 7.48	Eresztvény "	" 7.31	" 10.59	" 5.31
Kilyén "	" 7.03	" 4.03	" 7.58	Nagy-Borosnyó "	" 7.49	" 11.17	" 5.53
Uzon "	" 7.17	" 4.19	" 8.12	Barátos "	" 8.13	" 11.41	" 6.22
Kökös "	" 7.30	" 4.32	" 8.25	Kovászna "	" 8.40	" 12.08	" 6.40
Prázmár "	" 7.47	" 4.51	" 8.47	Páva-Zabola "	" 8.53	" 12.21	" 6.53
Szász-Hermány "	" 8.07	" 5.14	" 9.07	Imecsfalva "	" 9.08	" 12.36	" 7.08
Brassó ér. délelőtt 8.25	" 5.32	este 9.25		Kézdi-Vásárhely ér. reggel 9.26	d. u. 12.54	este 7.26	

Nyomatott Szabó Albertnél K.-Vásárhely.